

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Uddannelse med henblik på inklusion: et instrument i kampen mod fattigdom og social udstødelse (sonderende udtalelse)

(2011/C 18/04)

Ordfører: **María Candelas SÁNCHEZ MIGUEL**

Det spanske ministerium for udenrigsspørgsmål og samarbejde anmodede i et brev fra Diego López Garrido, statssekretær for EU-anliggender, af 23. juli 2009 under henvisning til EF-traktatens artikel 262 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg om at udarbejde en sonderende udtalelse om

Uddannelse med henblik på inklusion: et instrument i kampen mod fattigdom og social udstødelse.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Beskæftigelse, Sociale og Arbejdsmarkeds-mæssige Spørgsmål og Borgerrettigheder. Sektionen vedtog sin udtalelse den 23. marts 2010.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 462. plenarforsamling den 28.-29. april 2010, mødet den 28. april, følgende udtalelse med 103 stemmer for, 13 imod og 10 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1 EØSU glæder sig over beslutningen om i løbet af 2010 at fordoble indsatsen for at få bragt udstødelse og fattigdom ud af verden, og understreger vigtigheden af at satse på almen og faglig uddannelse for at nå disse mål. Uddannelse anerkendes som et instrument af stor betydning for, at de mennesker, som lever i fattigdom, kan blive integreret i samfundet.

1.2 I betragtning af, at et af nøglemålene i EU 2020-strategien er styrkelse af uddannelsen som et middel til at bekæmpe ulighed og fattigdom, og at trio'en af skiftende EU-formandskaber, Spanien, Belgien og Ungarn, har udvalgt »Uddannelse for alle« som et af sine mål, er det muligt at foreslå en række foranstaltninger med det sigte at gøre uddannelse og erhvervsuddannelse til effektive instrumenter i bekæmpelsen af fattigdom og social udstødelse.

1.3 EU har altid anerkendt uddannelse som en grundlæggende menneskerettighed, og der er udfoldet store og positive bestræbelser på at gøre denne rettighed til et offentligt gode, som er inden for alles rækkevidde. EØSU har bidraget med et stort antal udtalelser om dette emne og i dem alle anerkendes det, at det centrale mål med uddannelse stadig er at uddanne frie, kritiske og selvstændige borgere, som er i stand til at bidrage til udviklingen af det samfund, hvori de lever, med et højt kompetenceniveau, så de kan tage nye udfordringer op, især i arbejdslivet, og være bevidste om fælles værdier og kultur og om at den verden, de bebor, skal bevares for de næste generationer.

1.4 EØSU anbefaler, at EU og medlemsstaterne med udgangspunkt i ideen om at bruge uddannelse i integrationsøjemed forpligter sig til at tage uddannelsespolitikken, uddannelsesindholdet, tilgange og strukturer op til revision; derudover må der foretages en revision og/eller ajourføring af politikkerne for beskæftigelse, offentlige ydelser af kvalitet, hensyntagen til specifikke forhold (dreng/piger, mennesker med særlige behov, indvandrere osv.), og kønsaspektet må medtænkes i politikken på alle disse områder. Inklusiv uddannelse kan praktiseres i

mange sammenhænge – formelle som ikke-formelle – i familien, i samfundet; det bør ikke være skolen, som bærer hele byrden. Der er langt fra tale om en problematik, som kun vedrører et mindretal eller de fattige; indsatsen bør omfatte alle sociale grupper, som har behov herfor. Grundene til, at EØSU vælger at satse på inklusiv uddannelse, er følgende:

- Uddannelsesmæssige, fordi opgaven forudsætter et uddannelsessystem af høj kvalitet, som når ud til alle fra en meget tidlig alder,
- Sociale, fordi uddannelse bør medvirke til en mentalitetsændring ved at skabe et samfund uden marginalisering, fordomme eller diskrimination og
- Økonomiske, fordi uddannelse bidrager til at øge konkurrenceevnen over for nye økonomiske udfordringer og i forhold til de nye kvalifikationer, der efterspørges på arbejdsmarkedet.

1.5 I EU har man gennem mange år diskuteret, hvorledes man kan anerkende resultaterne af ikke-formel uddannelse, dvs. uddannelse uden for det traditionelle uddannelsessystem, der supplerer formel uddannelse og bibringer folk praktiske færdigheder, bløde kvalifikationer og en positiv indstilling og tilskynder dem til at være aktive borgere. Ganske vist er disse diskussioner endnu ikke mundet ud i aftaler på EU-plan, men ikke-formel uddannelse anerkendes i stigende grad for at hjælpe folk til at finde beskæftigelse. EØSU mener, at EU bør undersøge, hvor langt man er nået på dette område, når det gælder uddannelse med henblik på inklusion, og anbefaler i den forbindelse at:

- indsamle oplysninger om eksisterende institutionelle og tekniske faciliteter, foreslå udvikling af indikatorer til evaluering af potentielle fordele ved anerkendelse af ikke-formel uddannelse og indsamle eksempler på konkrete succeshistorier;

- gennemgå modellerne for anerkendelse af resultaterne af ikke-formel uddannelse for at identificere de ordninger, som udmærker sig ved lige adgang, effektivitet og størst nyttevirkning, især for socialt marginaliserede personer, samt kvalitetssikre undervisningen;
- tilskynde til udveksling af succesrige erfaringer medlemsstaterne imellem
- inddrage arbejdsmarkedets parter, berørte civilsamfundsorganisationer samt repræsentanter for såvel formelle som ikke-formelle uddannelsesinstitutioner i denne proces.

1.6 EØSU har i tidligere udtalelser påpeget, at et offentligt uddannelsessystem af god kvalitet med lige adgang for alle er et middel til at fremme lighed og social integration. Det er i denne forbindelse afgørende, at alle, som lever i en marginaliseret situation, har adgang til et hovedsageligt offentligt uddannelsessystem ⁽¹⁾ af god kvalitet, som åbner dørene til arbejdsmarkedet og giver mulighed for at bestride et værdigt og vellønnet job.

1.7 EØSU anbefaler endelig, at eventuelle fremtidige tiltag tjener som springbræt for mere dristige og ambitiøse projekter på dette område under behørig hensyntagen til allerede fastlagte politiske prioriteter, og at så mange forskellige institutioner og sociale aktører som muligt bliver inddraget.

1.8 Den konference, som EØSU afholder den 20.-22. maj 2010 i Firenze om »Uddannelse som middel mod social udstødelse« passer fint ind i dette perspektiv. Den vil være baseret på en horisontal tilgang og samle et stort antal aktører på dette felt.

2. Indledning

2.1 Retten til uddannelse er blevet anerkendt som en grundlæggende menneskerettighed og er nedfældet i alle de retsakter, som Den Europæiske Union har udstyret sig selv med siden sin grundlæggelse. Europa har gjort et stort og positivt arbejde for at gøre denne rettighed til et offentligt gode, som er inden for alles rækkevidde ⁽²⁾. Ikke desto mindre er der stadig dele af befolkningen, som ikke kan nyde godt af fordelene herved, hvilket forværrer den fattigdom, som endnu ikke er blevet udryddet. Medlemsstaterne, Kommissionen og Europa-Parlamentet har foreslået og vedtaget vigtige foranstaltninger til bekæmpelse af fattigdommen, hvor uddannelse i offentligt regi, af god kvalitet og for alle er blevet brugt som et middel til fremme af inklusion. I forlængelse heraf har EU besluttet, at 2010 skal være det europæiske år for bekæmpelse af fattigdom ⁽³⁾.

⁽¹⁾ Jf. Unescos retningslinjer for inklusive uddannelsespolitikker, Paris 2009.

⁽²⁾ EU's charter om grundlæggende rettigheder (2000). Det skal også nævnes, at EU-landene har ratificeret alle internationale traktater på menneskerettighedsområdet, herunder navnlig den internationale konvention om barnets rettigheder (1989) og de internationale konventioner om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder og om borgerlige og politiske rettigheder (1966).

⁽³⁾ EUT C 224 af 30.8.2008, s. 106.

2.2 Ligeledes indgår social integration og bekæmpelse af fattigdom i de mål, som EU har opstillet vedrørende vækst og beskæftigelse. Koordineringen af medlemsstaternes politik for social beskyttelse og integration gennemføres via en proces for udveksling af erfaringer og ideer, kendt som den åbne koordinationsmetode, der anvendes på områder, som henhører under medlemsstaternes kompetence, for at opnå konvergens mellem de nationale politikker og sigte mod fælles mål. Den åbne koordinationsmetode giver mulighed for at samordne socialpolitikken, især inden for rammerne af den fornyede Lissabonstrategi.

2.3 På samme måde er uddannelse en nøgelfaktor, hvis vi skal forbedre den økonomiske udvikling og sociale samhørighed i vores samfund. De fejlslagne forsøg på at reducere fattigdommen og konsekvenserne i form af udstødelse, som kan blive resultatet af den aktuelle økonomiske krise og stigende arbejdsløshed, gør det endnu mere presserende at finde frem til instrumenter, som kan bringe målet om aktiv inklusion inden for rækkevidde.

2.4 Det første prioriterede mål for EU's 2020-strategi ⁽⁴⁾ er »Værdiskabelse gennem videnbaseret vækst«. Der erkendes således, at viden er drivkraften i en bæredygtig vækst, og at det er uddannelse, forskning, innovation og kreativitet, som gør forskellen. Konklusionerne fra beskæftigelsestopmødet, der blev afholdt i Prag i maj 2009, går i samme retning. I denne henseende og på baggrund af den aktuelle økonomiske krise, som har haft en kraftig indvirkning på arbejdstagerne og virksomhederne, især SMV'erne, og i betragtning af, at arbejdsløsheden har nået historiske niveauer på næsten 20,2 % med store forskelle mellem EU-landene, er det nødvendigt at intensivere alle indgreb, som kan bidrage til at skabe beskæftigelse og samtidigt øge ligheden mellem de europæiske borgere - dette gælder især uddannelsespolitikken.

2.5 Det offentlige uddannelsessystem, som er et af de vigtigste instrumenter til fremme af lighed, står i dag over for en række udfordringer i en stadig mere globaliseret, men også mere ulige, splittet og asymmetrisk verden. Integration i skolen og i samfundslivet af alle elever er et prioriteret mål for de offentlige myndigheder og for de internationale og regionale organisationer. Uddannelse med henblik på inklusion er en tilgang, som sigter mod at tilfredsstille alle drenge og pigers, unges og voksnes uddannelsesbehov med særligt fokus på de befolkningsgrupper, som er mest udsatte for diskrimination, marginalisering, fattigdom eller social udstødelse.

2.6 Almen og faglig uddannelse kan være effektive instrumenter i kampen mod fattigdom og social udstødelse. Unge, som er mindre heldigt stillede i samfundet, må kæmpe med specifikke vanskeligheder, som hænger sammen med, at de kommer fra ugunstigt stillede miljøer i henseende til uddannelse, socioøkonomiske eller geografiske forhold eller fordi de har et handicap.

⁽⁴⁾ KOM(2009) 647 endelig af 24.11.2009. Arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene – Høring om fremtidens »EU 2020«-strategi.

2.7 Ifølge Unescos vejledende principper for inklusiv uddannelse betragtes den som en proces, der skal tage hensyn til hele elevgruppens forskelligartede behov og opfylde disse gennem stigende deltagelse i indlæringen, kulturen og samfundets værdier med det mål at mindske social udstødelse og fattigdom. Uddannelse med henblik på inklusion kræver en ændring af uddannelsesindhold, tilgange, strukturer og strategier for undervisningen, en dertil svarende udvikling af læreruddannelsessystemerne, tildeling af flere midler med et sigte, som omfatter alle elever, og i bevidstheden om, at det generelle uddannelsessystem har til opgave at uddanne alle borgere. Målet med inklusiv uddannelse er at imødekomme de forskellige sociale gruppers uddannelsesbehov på passende vis, og den kan tilvejebringes ad formelle eller ikke-formelle kanaler.

2.8 Inklusiv uddannelse er langt fra et perifert spørgsmål om, hvorledes bestemte elever kan integreres i den generelle undervisning, eller om at sætte fokus på de fattigste, men er derimod et spørgsmål om at sætte gang i en udvikling af uddannelsessystemerne og de øvrige rammer for indlæring for at tilpasse dem til elevernes forskelligartethed, således at uddannelse bliver et virksomt instrument i bekæmpelsen af fattigdom. Den bør medvirke til, at såvel lærere som elever har det godt med forskellighed og ikke ser den som et problem, men som en udfordring og en mulighed for berigelse af skolemiljøet.

2.9 Den massive arbejdsløshed skaber hidtil usete fattigdomstilstande. I dag ⁽⁵⁾ er den globale økonomiske krise ikke andet end en bitter bekræftelse af denne situation. Fattigdom er i dag ikke kun kendetegnet ved utilstrækkelige indtægter; den kan også give sig udslag i begrænset eller manglende adgang til sundhed eller uddannelse, et farligt miljø, videreførelse af diskrimination og fordomme samt social udstødelse. Et job er ikke længere i sig selv et tilstrækkeligt værn mod fattigdom, medmindre det er et kvalitetsjob. Ekstrem fattigdom er mere udbredt blandt kvinder end mænd: i EU er risikoen for ekstrem fattigdom betydeligt højere for kvinder i sytten medlemsstater. Familier, hvor forsørgeren er en enlig mor, løber større risiko for at havne i fattigdom. I en verden, hvor 60 % af befolkningen opretholder livet med kun 6 % af verdens indtægter, hvor 50 % lever for kun 2 dollars om dagen og hvor over 1 milliard mennesker har en indtægt på under 1 dollar om dagen, kan Europa ikke udvikle sig til en fæstning, som vender ryggen til den omgivende verden.

2.10 Den stigende arbejdsløshed i byerne, afvandringen fra landdistrikter til industriområder og den massive migration er en udfordring for regionens socialpolitik. Ifølge data fra EUROSTAT 2009 lever 16 % af den europæiske befolkning under fattigdomsgrænsen, og 1 ud af 10 europæere tilhører en husholdning, hvor intet medlem af familien har et job. I flere medlemsstater er børn mere udsatte for fattigdom end resten af befolkningen, og det skønnes, at 19 % (dvs. 19 millioner børn)

er truet af fattigdom. Det er absolut nødvendigt at bidrage til at bryde den fattigdomsspiral, som fører så mange mennesker ud i fattigdom, ved at skabe et stabilt og sikkert uddannelsesmiljø, som kan sikre, at alle elever i fuldt omfang kan nyde godt af deres grundlæggende rettigheder, udvikle deres evner og styrke deres fremtidsmuligheder.

3. Generelle bemærkninger

3.1 Fattigdomsbekæmpelse er et af hovedelementerne i såvel EU's som medlemsstaternes inklusionspolitikker. Kampen mod fattigdommen, der førhen blev betragtet som bistandspolitik, har udviklet sig til en kamp mod udstødelse. Det er ikke længere kun et spørgsmål om at beskytte samfundet mod de frygtede konsekvenser af fattigdommen, men om at sikre opfyldelse af menneskerettighederne for de ramte personer. Da det i 2007 blev besluttet at gøre 2010 til året for »bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse«, erklærede Europa-Parlamentet og Det Europæiske Råd, at der er omkring 78 millioner mennesker i EU, som trues af fattigdom, og dette tal stiger uophørligt. Da denne situation står i skærende kontrast til EU's grundlæggende fælles værdier, er det bydende nødvendigt at træffe foranstaltninger, som involverer både EU og dets medlemsstater.

3.2 De Forenede Nationers medlemsstater vedtog i år 2000 millenniumudviklingsmålene, som navnlig tager sigte på at reducere andelen af ekstrem fattigdom til det halve. Disse mål – nærmere bestemt otte – skal nås inden 2015. I den nuværende økonomiske situation erkendes det dog, at det vil være meget vanskeligt at opfylde alle målene til tiden. EU har netop besluttet at hellige år 2010 til bekæmpelsen af fattigdom og social udstødelse for at intensivere indsatsen for at nå disse mål.

3.3 EØSU har ved flere lejligheder taget klar stilling til videnssamfundet som et væsentligt instrument til integration af alle borgere og ikke kun af en elite og i særdeleshed som et middel til at nå de mål, der blev fastlagt på Lissabon-topmødet.

3.4 EØSU har for nyligt påpeget ⁽⁶⁾, at personer med et lavere uddannelsesniveau har større risiko for at blive socialt udstødte og at retten til uddannelse skal give dem chance for at forbedre deres livskvalitet og adgang til arbejdsmarkedet. Ligeledes må det tages i betragtning, at økonomiske, sociale og teknologiske ændringer kræver en tilpasning af undervisningsindholdet, især hvis man ønsker at imødekomme arbejdsmarkedets behov. Derfor foreslår EØSU en ændring af såvel skole- som universitetsuddannelserne, således at der i tilfælde af en eventuel afbrydelse af et uddannelsesforløb kan tilbydes erhvervsuddannelser, som kan lette integrationen på arbejdsmarkedet ⁽⁷⁾. Det drejer sig om at forebygge og rette op på de skader, som den sociale udstødelse forårsager.

⁽⁵⁾ Key Data on Education in Europe 2009 (Kommissionens rapport om uddannelse i Europa), http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/key_data_series/105EN.pdf.

⁽⁶⁾ EUT C 128 af 18.5.2010, s. 10.

⁽⁷⁾ EUT C 256 af 27.10.2007, s. 93.

3.5 Endvidere har EØSU⁽⁸⁾ vedtaget en udtalelse, hvori det bifalder Kommissionens meddelelse »Nye kvalifikationer til nye job«. Det konkluderes blandt andet, at »opgradering af kvalifikationer på alle niveauer er en afgørende forudsætning for at få sat gang i økonomien på kort sigt. På længere sigt er det også en afgørende forudsætning for udviklingen, øget produktivitet, konkurrenceevnen, beskæftigelsen, for at sikre alle lige muligheder og for den sociale samhørighed.«

3.6 Under alle omstændigheder kommer man ikke uden om at præcisere begrebet uddannelse med henblik på inklusion, som vi støtter, da det ud over at være en strategi, er en proces, som gør det nødvendigt ikke blot at revidere uddannelsespolitikken, men også politikken for beskæftigelse, levering af velfungerende offentlige tjenesteydelser, hensyntagen til de mange forskellige kategorier af elever og deres miljøer (mænd og kvinder, børn, unge og ældre, indvandrere, arbejdsløse og personer med et eller andet handicap eller som har HIV/AIDS osv.). Kort sagt sigter uddannelse med henblik på inklusion i sidste ende mod at udrydde udstødelse i alle dens former, hvad enten den skyldes negative holdninger eller manglende værdsættelse af forskelligartethed. Den kan gennemføres i mange sammenhænge – formelle såvel som ikke-formelle – i familien, i samfundet, og skolen bør ikke bære hele byrden alene.

3.7 Ikke-formel uddannelse er ofte baseret på ikke-hierakiske og deltagelsesbaserede pædagogiske former og arbejdsmetoder, ligesom den er tæt knyttet til og forvaltet af civilsamfundsorganisationer. Med sine særlige karakteristika og bottom-up tilgang har ikke-formel uddannelse fungeret som et effektivt middel til at bekæmpe fattigdom og social udstødelse. Derfor understreger EØSU, at ikke-formel uddannelse også kan spille en vigtig rolle i gennemførelsen af EU 2020-strategien.

3.8 Livslang læring lykkes bedre, hvis den formelle uddannelse suppleres og støttes af en ikke-formel uddannelse. Dette samspil kan f.eks. spille en vigtig rolle mht. at gøre læring mere attraktiv for unge for at forhindre, at de dropper ud af skolen. Det kan gøres ved at indføre nye metoder, lette overgangen mellem formel og ikke-formel uddannelse og anerkende kvalifikationer⁽⁹⁾.

3.9 OECD har viet uformel uddannelse særlig opmærksomhed gennem flere undersøgelser og projekter⁽¹⁰⁾. Der findes endnu ingen generelle aftaler om, i hvilket omfang og hvordan de kundskaber, der erhverves gennem »ikke-formel uddannelse« endelige »uformel uddannelse«, skal anerkendes. Dette indebærer blandt andet anerkendelse af, at andre grupper og personer, såsom civilsamfundsorganisationer, kan have kompetence til at undervise uden for det formelle uddannelsessystem, og fastlæggelse af målestokke til evaluering af de kundskaber, som erhverves på denne måde. Anerkendelsen af de erhvervede kvalifikationer og færdigheder er i nogle medlemsstater blevet formaliseret gennem strategierne for livslang uddannelse. I andre medlemsstater undersøger man procedurer

for retlig anerkendelse af disse kompetencer og kvalifikationer på grundlag af eksisterende nationale kvalifikationsrammer, som giver adgang til arbejdsmarkedet. EØSU anser det for hensigtsmæssigt, at EU undersøger, hvor langt man er nået på dette område i medlemsstaterne, og anbefaler at udveksle gode erfaringer og eksempler mellem medlemsstaterne.

3.10 En stor fare, som må undgås, er at strategierne for uddannelse med henblik på inklusion kun kommer til at omfatte de fattige, indvandrere og dem, der er droppet ud af skolen af en eller anden grund. En sådan situation ville isolere deltagerne i stedet for at integrere dem. Et muligt alternativ er at lade disse systemer være tilgængelige for andre grupper, som måtte have behov herfor⁽¹¹⁾. På den anden side kan uddannelse uden for uddannelsessystemet ikke erstatte den formelle uddannelse, men ved at anerkende værdien af den viden, der opbygges ad denne vej, bliver den et supplement hertil, idet deltagerne i disse programmer vil have mulighed for - hvis de ønsker det og har brug for det - at reintegrere sig i et formelt uddannelsesforløb.

3.11 EØSU anser det for afgørende, at alle, som lever i en marginaliseret situation, får adgang til et hovedsageligt offentligt uddannelsessystem⁽¹²⁾ af god kvalitet, som åbner dørene til arbejdsmarkedet og giver mulighed for at bestride et værdigt og vellønnet job. Lige så vigtigt er det, at denne uddannelse formidler de grundlæggende statsborgerretlige værdier vedrørende reel lighed mellem mænd og kvinder og aktiv deltagelse i demokratiet. EØSU går ind for en uddannelse, som bidrager til personlig og social udvikling og ikke kun betragtes som formidling af færdigheder og kvalifikationer (utilitaristisk tilgang til uddannelse) - en uddannelse, der resulterer i åbne, kritiske mennesker, som er i stand til at deltage aktivt i samfund præget af stadigt større social retfærdighed og politisk modenhed.

3.12 EØSU mener, at en integrationsfremmende uddannelse må gå ud på at øge elevernes evne til kritisk analyse og bidrage til at forbedre de uddannelsesmæssige og sociale rammer for at kunne hamle op med de nye krav, som arbejdsmarkedet og samfundet stiller. Kort sagt må koblingen mellem uddannelse og social inklusion indebære, at uddannelsen sammenkædes med målene om udvikling af samfundet og af de lokalområder, hvor uddannelsen finder sted. På denne måde kan uddannelse tjene som et instrument i den gradvise udryddelse af fattigdom.

3.13 Der er således følgende grunde til at vælge inklusiv uddannelse:

— Uddannelsesmæssige: kravet om, at uddannelsessystemet skal nå ud til alle (»målet om uddannelse for alle i 2015«) indebærer, at dette system åbner sig op for hele elevspektret i alle dets afskyninger.

⁽⁸⁾ EUT C 128 af 18.5.2010, s. 74.

⁽⁹⁾ EUT C 151 af 17.6.2008, s. 45 og EUT C 318 af 23.12.2009, s. 113.

⁽¹⁰⁾ Som eksempel kan nævnes: »Recognition of non-formal and informal learning in OECD countries: A very good idea in jeopardy?« Lifelong Learning in Europe, Patrick Werquin, Paris, 2008.

⁽¹¹⁾ OECD, »Beyond Rethoric: Adult learning policies and practices«, Paris, 2003, og »Promoting Adult learning«, Paris, 2005.

⁽¹²⁾ Jf. Unescos retningslinjer for inklusive uddannelsespolitikker, Paris 2009.

- Sociale: uddannelse kan og bør bidrage til en mentalitetsændring ved at medvirke til opbygning af samfund uden diskrimination eller fordomme, hvor alle borgere kan udøve deres grundlæggende rettigheder.
- Økonomiske: inklusiv uddannelse vil bidrage til at øge samfundenes reelle konkurrenceevne over for nye økonomiske udfordringer. En konkurrenceevne baseret på knowhow og ikke på illoyal konkurrence. Inklusion og kvalitet virker indbyrdes selvforstærkende.

4. Specifikke mål

4.1 Året for bekæmpelse af fattigdom har fire specifikke mål:

- **anerkendelse:** det gælder om at anerkende fattiges og socialt udstødtes ret til at leve værdigt og deltagende fuldt ud i samfundslivet;
- **accept:** året skal også have til formål at forbedre offentlighedens accept af politikker og foranstaltninger for social integration ved at understrege alles ansvar i forbindelse med bekæmpelse af fattigdom og marginalisering;
- **samhørighed:** året skal fremme et samfund præget af større samhørighed ved at gøre borgerne mere bevidste om fordelene for alle ved et samfund, hvor der ikke findes fattigdom, og hvor ingen er nødt til at leve på randen af samfundet;
- **engagement:** endelig skal året have til formål at bekræfte EU's stærke politiske engagement i bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse og fremme dette engagement på alle forvaltningsniveauer.

4.2 Der vil blive fokuseret på følgende emner som led i fattigdomsåret:

- a) børnefattigdom og fattigdom, der går i arv fra generation til generation;

- b) et rummeligt arbejdsmarked;
- c) manglende adgang til uddannelse;
- d) fattigdommens kønsdimension;
- e) adgang til basale ydelser;
- f) bekæmpelse af forskelsbehandling og fremme af integration af indvandrere og social og arbejdsmarkedsmæssig inklusion af etniske minoriteter;
- g) hensyntagen til handicappedes og andre udsatte gruppers behov.

4.3 År 2010 er således for Europa en enestående lejlighed til at bevidstgøre og mobilisere den brede offentlighed i kampen mod fattigdom og den rolle, som uddannelse kan spille, for at vi kan nærme os målet om udryddelse af fattigdom. Denne ambition kan kun opfyldes, hvis budskabet ikke er vagt og mangetydigt, men stærkt og klart. Derfor foreslår EØSU, at aktiviteterne centrerer om et centralt aspekt: »Uddannelse med henblik på inklusion: et instrument i kampen mod fattigdom. For et Europa uden social udstødelse«.

4.4 Spanien overtog i første halvår af 2010 formandskabet for Rådet for Den Europæiske Union. Spanien har i de seneste år vist særlig interesse for problematikken omkring bekæmpelsen af fattigdom, afskaffelse af social udstødelse og inklusiv uddannelse. Under Spaniens formandskab indledes det europæiske fattigdomsåret. Åbningen fandt sted i Madrid den 21. januar 2010 og i slutningen af juni afholdes som vanligt Det Europæiske Råd, hvor Spanien overdrager formandskabet til Belgien. Den interesse og det engagement, som Spanien har udvist vedrørende »Uddannelse for Alle« forekommer at være en fremragende lejlighed til at gennemføre en række aktiviteter, som skal sikre, at dette år efterlader levende spor, politiske beslutninger, som bringer os nærmere det ønskede mål om at få afskaffet fattigdom og social udstødelse.

Bruxelles, den 28. april 2010

Mario SEPI
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

BILAG

til Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse

Følgende ændringsforslag, der opnåede mere end en fjerdedel af de afgivne stemmer, blev forkastet under den generelle debat:

Punkt 1.5

»Ikke-formel uddannelse« er i flere lande en uddannelsesform, som er blevet brugt i stor stil og gennem mange generationer. Gennem dens deltagelsesbaserede pædagogiske former og arbejdsmetoder samt forbindelser til civilsamfundet har den fungeret som et meget virksomt middel til at bekæmpe fattigdom og social udstødelse. Derfor understreger EØSU, at »ikke-formel« uddannelse kan spille en meget vigtig rolle som et supplement til formel uddannelse med henblik på gennemførelsen af EU 2020-strategien om inklusiv vækst.«

Afstemningsresultat

Stemmer for: 34
Stemmer imod: 61
Stemmer hverken for eller imod: 14

Punkt 3.7

»Ikke-formel uddannelse« anerkendes i flere lande som en uddannelsesform, der er egnet til at øge borgernes engagement i samfunds- og arbejdslivet. Den har været anvendt i stor stil af arbejdsgivere, fagforeninger og civilsamfundsorganisationer gennem mange generationer. Ikke-formel uddannelse er ofte baseret på ikke-hierakiske og deltagelsesbaserede pædagogiske former og arbejdsmetoder, ligesom den er tæt knyttet til og forvaltet af civilsamfundsorganisationer. Med sine særlige karakteristika og bottom-up tilgang har ikke-formel uddannelse fungeret som et effektivt middel til at bekæmpe fattigdom og social udstødelse. Derfor understreger EØSU, at ikke-formel uddannelse også kan spille en vigtig rolle i gennemførelsen af EU 2020-strategien.«

Afstemningsresultat

Stemmer for: 37
Stemmer imod: 73
Stemmer hverken for eller imod: 10
